

Jak rozumieć zawartość

**RAPORTU INDYWIDUALNEGO
GOSPODARSTWA ROLNEGO**

wersja 2015

Opracowanie:
mgr inż. Adam Smolik

Warszawa, 2016

Spis treści

WSTĘP.....	3
RAPORT INDYWIDUALNY - wersja skrócona.....	4
Wprowadzenie do Raportu Indywidualnego – wersji skróconej.....	4
Tabele Raportu Indywidualnego – wersja skrócona:.....	6
I. Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego.....	6
II. Przeptywy.....	6
III. Dotacje do działalności operacyjnej.....	7
IV. Koszty.....	8
V. Bilans finansowy.....	9
VI. Ziemia: struktura własnościowa.....	10
VII. Praca: nakłady.....	10
VIII. Produkcja roślinna.....	10
IX. Produkcja zwierzęca.....	11
X. Produkcja pozostała.....	12
RAPORT INDYWIDUALNY - wersja pełna.....	13
Tabele Raportu Indywidualnego – wersja pełna:.....	14
I. Ziemia: struktura własnościowa.....	14
II. Ziemia: struktura rodzajowa.....	14
III.a. Praca: zasoby.....	15
III.b. Praca: nakłady.....	15
IV. Pogłowie zwierząt.....	17
V. Uprawy.....	17
VI. Wydajności zwierząt.....	18
VII. Przeptywy.....	19
VIII. Sprzedaż i uzyskane ceny najważniejszych produktów rolniczych.....	21
IX. Rachunek wyników.....	22
X. Produkcja: wartość i struktura.....	23
XI. Dotacje.....	25
XII. Podatek VAT.....	27
XIII. Koszty: wartość i struktura.....	28
XIV. Bilans finansowy.....	29
XV. Przeptyw środków pieniężnych między gospodarstwem rolnym i rodziną rolniczą.....	32
XVI. Saldo rachunku prywatnego.....	33
XVII. Rachunek kapitału własnego.....	34
XVIII. Analiza wskaźnikowa gospodarstwa rolnego.....	35

WSTĘP

Raport Indywidualny Gospodarstwa Rolnego jest wytwarzany dla każdego gospodarstwa rolnego przekazującego dane do Polskiego FADN. Dotyczy wyłącznie gospodarstwa rolnego. Podstawę jego wytworzenia stanowią dane rachunkowe z określonego roku obrachunkowego nie wykazujące błędów w procedurze programowego sprawdzenia jakości danych.

Na podstawie raportu można prześledzić całość działalności gospodarstwa rolnego począwszy od zasobów środków produkcji jakimi dysponuje, poprzez poniesione w procesie produkcyjnym nakłady, aż do uzyskanych wyników tak w wymiarze ilościowym jak i wartościowym.

RAPORT INDYWIDUALNY - wersja skrócona

Wprowadzenie do Raportu Indywidualnego – wersji skróconej

Począwszy od roku obrachunkowego 2012 Raport Indywidualny obok wersji pełnej ma również wersję uproszczoną. Celem zmian jest zwiększenie przejrzystości i zrozumienia informacji zawartych w Raporcie. Zmienne użyte w skróconym Raporcie Indywidualnym w zdecydowanej większości są identyczne ze zmiennymi używanymi w pełnym Raporcie Indywidualnym.

Obie wersje raportów: raport skrócony oraz raport pełny dostępne są w systemie RDR, menu: KRR \ Raporty.

Zasady obowiązujące w Raporcie Indywidualnym – wersja skrócona:

1. **Dane są prezentowane według zasady „od ogółu do szczegółu”**. Oznacza to, że górnej części tabeli zamieszczone są informacje zbiorcze – są to sumy wierszy znajdujących się poniżej. W ten sposób osoba korzystająca z Raportu może w pierwszym momencie skupić się na wartościach zsumowanych, a jeżeli jest zainteresowana informacją o częściach składowych danej sumy może je łatwo prześledzić w dalszych wierszach tabeli.
2. **Informacje na temat dochodu oraz przepływu środków pieniężnych znajdują się na początku Raportu**, na pierwszej stronie. Jest to zgodne z zasadą nr 1, opisaną powyżej, jak również z przyjętym założeniem, że są to informacje najbardziej istotne z punktu widzenia rolnika, gdyż stanowią podsumowanie wyników ekonomicznych osiąganych przez dane gospodarstwo.
3. **Wskaźniki prezentowane są pod tabelą, której dotyczą**. Na przykład wskaźnik kosztu wytworzenia 1 zł wartości produkcji umieszczony jest bezpośrednio pod tab. IV KOSZTY. Brak jest odrębnej tabeli ze wskaźnikami. Ma to na celu umożliwienie użytkownikowi Raportu łatwiejsze odniesienie wartości danego wskaźnika do jego części składowych.
4. W większości tabel **zredukowano liczbę prezentowanych wierszy do trzech lub pięciu o najwyższych wartościach**. Reszta wierszy jest zsumowana w wierszu „Pozostałe...”. W ten sposób uniknięto prezentowania wszystkich zmiennych i użytkownik może skupić uwagę na kluczowych wartościach, dodatkowo uszeregowanych od wartości najwyższej do najniższej.

Raport Indywidualny w wersji skróconej na rok obrachunkowy 2015, składa się z 10 tabel:

- I. Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego
- II. Przepływy
- III. Dotacje do działalności operacyjnej
- IV. Koszty
- V. Bilans finansowy
- VI. Ziemia: struktura własnościowa
- VII. Praca: nakłady
- VIII. Produkcja roślinna
- IX. Produkcja zwierzęca
- X. Produkcja pozostała

Ponieważ zmienne użyte w skróconym Raporcie Indywidualnym w zdecydowanej większości są identyczne ze zmiennymi używanymi w pełnym Raporcie Indywidualnym, w opisie tabel wersji skróconej zamieszczonym poniżej pominięto definicje poszczególnych zmiennych, gdyż te znajdują się w części publikacji dotyczącej pełnej wersji Raportu.

Autorzy wersji skróconej Raportu wyrażają nadzieję, że dzięki wprowadzonym zmianom analiza danych zamieszczonych w Raporcie Indywidualnym będzie łatwiejsza. Zachęcamy użytkowników do zgłaszania uwag, propozycji usprawnień, które pozwolą na jak najlepsze wykorzystanie Raportu w codziennej pracy rolników i doradców. Uwagi prosimy kierować na adres email metrach@fadm.pl.

Tabele Raportu Indywidualnego – wersja skrócona:**I. Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego**

Tabela stanowi podsumowanie wyników ekonomicznych danego gospodarstwa.

I. DOCHÓD Z RODZINNEGO GOSPODARSTWA ROLNEGO (w zł)	84 188
---	---------------

W tabeli prezentowany jest dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego, który stanowi opłatę za zaangażowanie własnych czynników wytwórczych (pracy, ziemi, kapitału) do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz opłatę za ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne. Szczegółowy rachunek obliczania dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego można prześledzić w pełnej wersji Raportu Indywidualnego, tabela IX. „Rachunek wyników gospodarstwa rolnego”.

II. Przepływy

Tabela zawiera obraz przepływów pieniężnych odbywających się w gospodarstwie rolnym w podziale na poszczególne obszary działalności: działalność operacyjną, działalność inwestycyjną oraz działalność finansową, a także okresy czasowe: kwartały i sumę w danym roku.

II. PRZEPLĄY*						
L.p.	Wyszczególnienie	Kwartał				Razem w roku
		I	II	III	IV	
[zł]						
1	Skumulowane saldo przepływów z gospodarstwa rolnego	39 652	66 125	95 723	125 847	
2	Saldo przepływów ogółem z gospodarstwa rolnego (2=3+18+21)	39 652	26 473	29 599	30 124	125 847
3	Saldo przepływów z działalności operacyjnej (dochód pieniężny) (3=4-11)	52 432	71 368	12 111	30 118	166 028
4	Wpłaty z działalności operacyjnej (4=5+...+10)	81 394	111 475	66 261	88 402	347 532
5	Produkty zwierzece	59 863	57 797	52 665	41 855	212 180
6	Zwierzęta	3 812	34 664	13 596	46 183	98 255
7	Dotacje	17 523	1 651	0	347	19 521
10	Pozostałe razem	196	17 363	0	17	17 576
11	Wyплаты z działalności operacyjnej (11=12+...+17)	28 962	40 107	54 150	58 284	181 504
12	Pasze	9 143	14 008	10 145	10 380	43 676
13	Nosniki energii	9 829	8 365	15 331	6 356	39 880
17	Pozostałe razem	7 170	13 409	12 142	4 908	37 630
18	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej (18=19-20)	0	-44 895	30 268	6	-14 621
19	Wpłaty z działalności inwestycyjnej	0	0	30 268	6	30 274
20	Wyплаты z działalności inwestycyjnej	0	44 895	0	0	44 895
21	Saldo przepływów z działalności finansowej (21=22-23)	-12 780	0	-12 780	0	-25 560
22	Wpłaty z działalności finansowej	0	0	0	0	0
23	Wyплаты z działalności finansowej	12 780	0	12 780	0	25 560

*wartość brutto (z VAT)

II.a.	Przekazania środków pieniężnych do rodziny rolnika (+) lub od rodziny rolnika (-) w zł	83 041
II.b.	Udział % dotacji do działalności operacyjnej we wpłatach operacyjnych	6

Z uwagi na to, że działalność operacyjna stanowi istotę funkcjonowania gospodarstwa rolnego część tabeli jej dotycząca jest najbardziej rozbudowana. Zarówno po stronie wpłat jak i wypłat operacyjnych prezentowane jest pięć pozycji o najwyższych wartościach, uszeregowanych od

najwyższej do najniższej (według wartości sumy z kolumny „Razem w roku”). Wartość pozostałych wpłat i wypłat zsumowana jest w wierszach „Pozostałe razem”. Informacje na temat pozostałych działalności (inwestycyjna, finansowa) ograniczone są do sumy wpłat i wypłat oraz salda.

Pod tabelą zamieszczono następujące wskaźniki:

- ➔ przekazania środków pieniężnych do rodziny rolnika (+) lub od rodziny rolnika (-) (wskaźnik II.a) - wartość dodatnia oznacza, że część ze środków pieniężnych wypracowanych przez gospodarstwo rolne została przekazana na potrzeby rodziny rolnika natomiast wartość ujemna informuje, że część wydatków gospodarstwa rolnego została sfinansowana przez środki pochodzące od rodziny rolnika;
- ➔ udział % dotacji do działalności operacyjnej we wpłatach operacyjnych (wskaźnik II.b).

III. Dotacje do działalności operacyjnej

Tabela zawiera informacje na temat otrzymanych dotacji do działalności operacyjnej. Dotacje otrzymane to takie dotacje, dla których nastąpiła wpłata środków pieniężnych na konto gospodarstwa.

III. DOTACJE DO DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
L.p.	Wyszczególnienie	Wartość	Struktura
		[zł]	[%]
1	Dotacje do działalności operacyjnej (1=2+...+8)	19 521	100
2	Jednolita płatność obszarowa (JPO)	17 523	90
3	Dotacje do kosztów	1 998	10
4	Płatność z tytułu zazielenienia	0	0
5	Dotacje związane z produkcją	0	0
6	Płatność do obszarów ONW	0	0
7	Płatności rolnosrodowiskowo-klimatyczne	0	0
8	Pozostałe dotacje	0	0
III.a.	Udział dotacji operacyjnych w dochodzie pieniężnym w %		12
III.b.	Dotacje otrzymane do inwestycji w zł		30 268

W tabeli poszczególne rodzaje dotacji uszeregowane są według zmniejszającej się wartości. Oddzielną pozycję stanowi wiersz 'Pozostałe dotacje', w którym zsumowane są dotacje nie uwzględnione w wierszach od 2 do 7, np. płatność dla młodych rolników (do hektara), dotacje i wsparcie o charakterze wyjątkowym.

Pod tabelą zamieszczono następujące wskaźniki:

- ➔ udział dotacji operacyjnych w dochodzie pieniężnym (wskaźnik III.a) - określa jaką część nadwyżki wpłat nad wypłatami operacyjnymi (dochód pieniężny) stanowią dotacje operacyjne;
- ➔ dotacje otrzymane do inwestycji (wskaźnik III.b) - jest to suma wartości dotacji do inwestycji otrzymana przez gospodarstwo w ciągu roku obrachunkowego. W prezentowanej kwocie

uwzględnione są zarówno dotacje inwestycyjne z PROW 2007-2013 (kody 28-1*) jak i pochodzące z PROW 2014 - 2020 (kody: 24-2*, 24-3*, 24-4*, 24-51-*).

IV. Koszty

W tabeli zamieszczono zestawienie kosztów poniesionych na działalność operacyjną.

IV. KOSZTY			
L.p.	Wyszczególnienie	Wartość	
		[zł]	Struktura [%]
1	OGÓŁEM (1=2+...+9)	283 899	100
2	Pasze treściwe	93 931	33
3	Nawozy	29 135	10
4	Usługi weterynaryjne i leki	7 514	3
5	Pozostałe koszty bezpośrednie	18 542	7
6	Amortyzacja	64 132	23
7	Paliwo napędowe	26 266	9
8	Czynsze dzierżawne	11 121	4
9	Pozostałe koszty	33 258	12
IV.a.	Koszt wytworzenia 1 zł produkcji ogółem w zł		0,86
IV.b.	Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej w zł na 1 ha UR		1 046
IV.c.	Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej w zł na 1 LU		2 209
IV.d.	Koszty paliw w zł na 1 ha UR		629

Zestawienie obejmuje:

- ➔ sumę kosztów ogółem (L.p. 1);
- ➔ koszty bezpośrednie (L.p. 2 - 5, gdzie pierwsze trzy wiersze zawierają najważniejsze pod względem wartościowym pozycje kosztów bezpośrednich, a w wierszu lp. 5 zsumowane są pozostałe koszty bezpośrednie, nie uwzględnione w wierszach lp. 2 - 4);
- ➔ koszty pozostałe, m. in. energii, paliw, podatków, amortyzacji, pracy, czynszów dzierżawnych, odsetek (L.p. 6 - 9, gdzie pierwsze trzy wiersze zawierają najważniejsze pod względem wartościowym pozycje kosztów pozostałych, a w wierszu lp. 9 zsumowane są pozostałe koszty, nie uwzględnione w wierszach lp. 6 - 8).

Pod tabelą zamieszczono szereg wskaźników, m. in.:

- ➔ koszty bezpośrednie produkcji roślinnej w zł na 1 ha UR- do kosztów bezpośrednich produkcji roślinnej zaliczane są przede wszystkim koszty nasion, nawozów, środków ochrony roślin, ubezpieczenia upraw;

➔ koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej w zł na 1 LU - są to koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej (m. in.: pasze, usługi weterynaryjne, ubezpieczenie zwierząt) odniesione do sumy ilości zwierząt w gospodarstwie wyrażonej w jednostkach przeliczeniowych zwierząt określonych według współczynników przeliczeniowych stosowanych w Unii Europejskiej¹.

V. Bilans finansowy

Tabela zawiera informacje na temat majątku gospodarstwa (aktywa) oraz źródeł jego finansowania (pasywa).

V. BILANS FINANSOWY				
L.p.	Wyszczególnienie	SK	Struktura	SK/SP
		[zł]	[%]	
1	AKTYWA OGÓLEM (1=2+...+9)	1 567 703	100	100
2	Zemia	402 946	26	100
3	Budynki i budowle	350 373	22	97
4	Maszyny i urządzenia tech.	273 291	17	102
5	Pozostałe aktywa trwałe	370 848	24	95
6	Srodki pieniężne na rachunkach bankowych	71 213	5	250
7	Zapasy zwierzęta - stado obrotowe	51 895	3	78
8	Zapasy materiałów	24 353	2	88
9	Pozostałe aktywa obrotowe	22 784	1	83
10	PASYWA OGÓLEM	1 567 703	100	100
11	Kapitał własny	1 567 703	100	101
12	Zobowiązania długoterminowe	0	0	-
13	Zobowiązania krótkoterminowe	0	0	0

V.a.	Wskaźnik zadłużenia aktywów ogółem w % = relacja zobowiązań ogółem do aktywów ogółem	0
V.b.	Wskaźnik płynności bieżącej = relacja aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych	-

Wartość aktywów i pasywów odnosi się do stanu na koniec danego roku obrachunkowego. Istnieje jednak możliwość prześledzenia w jakim stopniu dana wartość zmieniła się w ciągu roku. Umożliwia to kolumna „SK/SP”, gdzie procentowo określono, o ile zmieniła się wartość danego składnika aktywów bądź pasywów między końcem a początkiem roku obrachunkowego. W części tabeli dotyczącej aktywów, zarówno w przypadku aktywów trwałych jak i obrotowych prezentowane są trzy składniki aktywów o najwyższej wartości. Suma pozostałych aktywów znajduje się odpowiednio pod pozycjami: „Pozostałe aktywa trwałe” oraz „Pozostałe aktywa obrotowe”.

¹ konie	:= 0,8	krowy mleczne	:= 1,0	maciory	:= 0,5
cielęta na tucz	:= 0,4	krowy wybrakowane	:= 1,0	tuczniaki	:= 0,3
cielęta < 1 rok	:= 0,4	krowy pozostałe	:= 0,8	trzoda pozostała	:= 0,3
byczki 1 - 2 lata	:= 0,7	matki kozie	:= 0,1	brojlery	:= 0,007
jałówki 1 - 2 lata	:= 0,7	kozy pozostałe	:= 0,1	kury nioski	:= 0,014
byki 2 lata	:= 1,0	matki owcze	:= 0,1	drób pozostały	:= 0,03
jałówki hodow.	:= 0,8	owce pozostałe	:= 0,1	króliki	:= 0,02
jałówki na tucz	:= 0,8	prosięta	:= 0,027		

Źródło: RI/CC 882 Rev. 9.2 Definition of Variables used in FADN standard results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels, December 2014.

Pod tabelą zamieszczono następujące wskaźniki:

- ➔ zadłużenia aktywów ogółem (wskaźnik V.a.) – obrazuje jaką część majątku gospodarstwa jest finansowana zobowiązaniami;
- ➔ płynności bieżącej (wskaźnik V.b.) - określa zdolność gospodarstwa rolnego do wywiązania się z bieżących zobowiązań finansowych.

VI. Ziemia: struktura własnościowa

Tabela przedstawia sumę powierzchni gospodarstwa oraz jaką część użytkowanej ziemi stanowi dzierżawa. Dodatkową informacją jest wartość czynszu przypadająca na 1 ha ziemi dzierżawionej (wskaźnik VI.a.).

VI. ZIEMIA: STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA			
L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia	Struktura
		[ha]	[%]
1	OGÓLEM	46,91	100
2	w tym dzierżawa na 1 rok i więcej	22,22	47
VI.a. Czynsz w zł za 1 ha ziemi dzierżawionej na 1 rok i więcej			501

VII. Praca: nakłady

Tabela zawiera krótkie zestawienie liczby godzin pracy (ogółem: własnej i najemnej, oraz tylko najemnej) poświęconej na działalność operacyjną gospodarstwa rolnego. Pod tabelą zostały zamieszczone dwa wskaźniki: stawka w zł za 1 godz. pracy najemnej (wskaźnik VII.a.) oraz liczba godzin pracy na 1 ha UR (wskaźnik VII.b.).

VII. PRACA: NAKŁADY			
L.p.	Wyszczególnienie	Ilość	Struktura
		[godz]	[%]
1	OGÓLEM*	6970	100
2	w tym praca najemna	0	0
*własna + najemna			
VII.a. Stawka w zł za 1 godz pracy najemnej			-
VII.b. Liczba godzin pracy na 1 ha UR			167

VIII. Produkcja roślinna

W tabeli zebrane są informacje na temat produkcji roślinnej tak w wymiarze wartościowym (wartość i cena sprzedaży, wartość produkcji, w tym wartość różnicy zapasów i wartość zużycia wewnętrznego) jak i ilościowym (powierzchnia upraw, zbiór i plon produktu głównego).

VIII. PRODUKCJA ROŚLINNA									
L.p.	Wyszczególnienie	Sprzedaż	Cena sprzedaży	Produkcja	w tym:		Powierzchnia	Produkt główny	
					różnica zapasów	zużycie wewn.		zbiory	plony
[zł]	[zł/dt]	[zł]	[zł]	[zł]	[ha]	[dt]	[dt/ha]		
1	OGÓLEM (1=2+...+8)	0		44 496	-20 386	48 745	41,73		
2		0	0,00	0	0	0	0,00	0	0,00
3		0	0,00	0	0	0	0,00	0	0,00
4		0	0,00	0	0	0	0,00	0	0,00
5		0	0,00	0	0	0	0,00	0	0,00
6		0	0,00	0	0	0	0,00	0	0,00
7	Trwale użytki zielone	0	0,00	0	0	0	16,05	2 700	168,22
8	Pozostałe uprawy	0		44 496	-20 386	48 745	25,68		

Tabela zawiera dane na temat produkcji ogółem (L.p. 1) pięciu produktów o najwyższej wartości sprzedaży (L.p. 2 - 6). Wydzielono także wiersz odnośnie trwałych użytków zielonych (L.p. 7) ponieważ sprzedaż w tym przypadku z reguły nie występuje, natomiast produkty z TUZ mają istotny wkład w produkcję zwierzęcą. Informacje na temat pozostałych produktów roślinnych zsumowane są w wierszu „Pozostałe uprawy” (L.p. 8).

Należy zwrócić uwagę, że uprawy dla których nie wystąpiła sprzedaż (np. zboża przeznaczone na pasze dla zwierząt w gospodarstwie) nie są wyszczególnione w wierszach (L.p. 2 - 6), ale wchodzi w skład „Pozostałych upraw” (L.p. 8).

UWAGA:

W tabeli prezentowane są dane dotyczące wszystkich upraw, także plonów wtórnych oraz poplonów, stąd powierzchnia zaprezentowana w wierszu „Ogółem” (L.p. 1) może być różna od sumy powierzchni wykazanej w tabeli VI. „Ziemia: struktura własnościowa”.

IX. Produkcja zwierzęca

Tabela odnośnie produkcji zwierzęcej zbudowana jest analogicznie do tabeli dotyczącej produkcji roślinnej. Obejmuje dane wartościowe (wartość i cena sprzedaży, wartość produkcji, w tym wartość różnicy stanów między końcem, a początkiem roku) oraz dane ilościowe (stany zwierząt na początek i koniec roku, wydajności²).

IX. PRODUKCJA ZWIERZĘCA										
L.p.	Wyszczególnienie	Sprzedaż	Cena sprzedaży	Produkcja	w tym:		Stan na:		Wydajność zwierząt	
					różnica stanów	początek roku	koniec roku	j.m.	ilość	
										[zł]
[zł]	[zł/j.m.]	[zł]	[zł]	[zł]	[szł]	[szł]	[szł]	[szł]	[szł]	
1	OGÓLEM (1=2+...+7)	293 053		276 977	-13 515					
2	Mleko krowie	202 077	117,71	208 650	0	0	0	1	7 475,14	
3	Wybrakowane krowy mleczne	24 846	4,75	27 846	3 000	0	1		0,00	
4	Jalówki od 1 do 2 lat	23 794	6,53	19 594	-4 200	10	10		0,00	
5	Byki do opasu, wołce 2-letnie i starsze	18 092	6,90	21 667	3 575	0	1		0,00	
6	Byczki od 1 do 2 lat	13 204	7,32	2 154	-11 050	8	5		0,00	
7	Pozostałe zwierzęta i produkty zwierzęce	11 040		-2 934						

IX.a. Wydatki poniesione na zakup zwierząt w zł

11400

² Spośród wydajności z tabeli VI „Wydajności jednostkowe zwierząt” pełnej wersji Raportu

W wierszu L.p. 1 „Ogółem” zaprezentowane są informacje na temat sumy wartości sprzedaży i produkcji dla zwierząt i produktów zwierzęcych. W kolejnych wierszach (L.p. 2 - 6) znajdują się dane dotyczące zwierząt i produktów zwierzęcych o najwyższej wartości sprzedaży, natomiast w wierszu (L.p. 7) zsumowano wartości sprzedaży i produkcji dla pozostałych, nie wymienionych wcześniej w wierszach L.p. 2 - 6, zwierząt i produktów zwierzęcych.

Identycznie jak ma to miejsce w przypadku prezentowania produkcji roślinnej, zwierzęta dla których nie wystąpiła sprzedaż (np. krowy mleczne w przykładzie powyżej) nie są wyszczególnione w wierszach (L.p. 2 - 6), ale wchodzi w skład „Pozostałych zwierząt i produktów zwierzęcych” (L.p. 7).

Dodatkowo pod tabelą zamieszczono wartość wydatków poniesionych na zakup zwierząt (wskaźnik IX.a.). Jest to istotna informacja gdyż jest ona uwzględniana w naliczaniu wartości produkcji.

X. Produkcja pozostała

W tabeli zaprezentowano sumę wartości produkcji pozostałej w której skład wchodzi: produkcja leśna, produkcja nierolnicza, usługi świadczone własnym sprzętem na zewnątrz gospodarstwa rolnego, usługi agroturystyczne, usługi własne na rzecz inwestycji gospodarstwa rolnego, czynsze dzierżawne, odszkodowania produkcyjne - wspólne, pozostałe przychody z działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, czyli wartości zawarte w pełnej wersji Raportu Indywidualnego w tab. X. „Wartość i struktura produkcji”, L.p. 10 - 17.

X. PRODUKCJA POZOSTAŁA (w zł)	9 007
-------------------------------	-------

RAPORT INDYWIDUALNY - wersja pełna

Raport Indywidualny w wersji pełnej, na rok obrachunkowy 2015, składa się z 18 tabel (Tabela III składa się z dwóch części: a i b):

- I. Ziemia: struktura własnościowa
- II. Ziemia: struktura rodzajowa
- IIIa. Praca: zasoby
- IIIb. Praca: nakłady
- IV. Pogłowie zwierząt
- V. Uprawy
- VI. Wydajności zwierząt
- VII. Przepływy
- VIII. Sprzedaż i uzyskane ceny najważniejszych produktów rolniczych
- IX. Rachunek wyników
- X. Produkcja: wartość i struktura
- XI. Dotacje
- XII. Podatek VAT
- XIII. Koszty: wartość i struktura
- XIV. Bilans finansowy
- XV. Przepływ środków pieniężnych między gospodarstwem rolnym i rodziną rolniczą
- XVI. Saldo rachunku prywatnego
- XVII. Rachunek kapitału własnego
- XVIII. Analiza wskaźnikowa gospodarstwa rolnego

Tabele Raportu Indywidualnego – wersja pełna:**I. Ziemia: struktura własnościowa**

Struktura własnościowa użytkowanej ziemi jest wyrażona w hektarach i w procentach. Tabela obrazuje zasoby ziemi własnej i obcej użytkowane w roku obrachunkowym. Dane pochodzą z Tabeli 2 Książki Obrotów i Zaszłości (KOiZ).

ZIEMIA: STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA I RODZAJOWA			
L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia	Struktura
		[ha]	[%]
I. ZIEMIA: STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA			
1	Ziemia własna w użytkowaniu	24,69	52,63
2	Ziemia dodzierżawiona na 1 rok i więcej	22,22	47,37
3	Ziemia dodzierżawiona na mniej niż 1 rok	0,00	0,00
4	Ziemia użytkowana na podstawie umowy o udział w zbiorach	0,00	0,00
5	Ziemia w użytkowaniu (5=1+ .. + 4)	46,91	100,00

II. Ziemia: struktura rodzajowa

Struktura rodzajowa użytkowanej ziemi jest wyrażona w hektarach i w procentach. Tabela obrazuje zasoby ziemi w podziale rodzajowym użytkowane w roku obrachunkowym.

Dane do tej tabeli pochodzą z KOiZ:

- ➔ Tabele: 2, 4, 13 oraz tabele inwestycyjne: 16, 17 (grunty orne);
- ➔ Tabela 2 (ugory, grunty leśne i pozostałe grunty gospodarstwa rolnego);
- ➔ Tabele: 4, 13 (plantacje wieloletnie);
- ➔ Tabele: 4, 13 (sady, szkółki drzew owocowych, winnice);
- ➔ Tabele: 4 (trwałe użytki zielone).

ZIEMIA: STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA I RODZAJOWA			
L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia	Struktura
		[ha]	[%]
II. ZIEMIA: STRUKTURA RODZAJOWA			
1	Grunty orne	25,68	54,74
2	w tym: plantacje wieloletnie	0,00	0,00
3	ugory	0,00	0,00
4	Sady, szkółki drzew owocowych, winnice	0,00	0,00
5	Trwałe użytki zielone	16,05	34,21
6	Użytki rolne (6=1+4+5)	41,73	88,96
7	Grunty leśne	4,00	8,53
8	Pozostałe grunty gospodarstwa rolnego	1,18	2,52
9	Ziemia w użytkowaniu (9=6+..+8)	46,91	100,00

III.a. Praca: zasoby

W tabeli znajdują się dane na temat zasobów pracy rodziny rolnika czyli liczby członków rodziny w wieku przedprodukcyjnym (16-17 lat), produkcyjnym (18-59/64 lat) oraz poprodukcyjnym (60/65 lat i więcej) z wyróżnieniem osób pracujących w gospodarstwie rolnym.

III.a. PRACA: ZASOBY					
L.p.	Wyszczególnienie	w wieku 16-17 lat	w wieku 18 - 59(k*)/64(m**) lat	w wieku 60(k*)/65(m**) lat i więcej	Razem
1	Liczba członków rodziny ogółem	0	4	0	4
2	w tym pracujących w gospodarstwie	0	3	0	3

* kobiety.

** mężczyźni.

III.b. Praca: nakłady

Tabela zawiera dane o nakładach pracy poniesionych wyłącznie **na działalność operacyjną gospodarstwa rolnego** w danym roku. Są one wyrażone oszacowaną liczbą godzin pracy faktycznie przepracowanych i liczbą osób pełnozatrudnionych. W tabeli rozróżniane są nakłady pracy własnej (rodziny rolnika), nakłady pracy najemnej w podziale na najem: stały i dorywczy oraz nakłady pracy pracujących nieodpłatnie (praca z daru).

III.b. PRACA: NAKŁADY				
L.p.	Wyszczególnienie	Liczba godzin		Szacunkowy koszt**
		faktycznie przeprac.	pełnozatrudnionych	pracy własnej
1	Praca własna ogółem	6 970	2,74	87 570
2	w tym: użytkownika i współmałżonka	4 410	1,74	
3	Praca najemna stała	0	0,00	
4	Praca najemna dorywcza	0	0,00	
5	Praca z daru	0	0,00	
6	Praca (6=1+3+4+5)	6 970	2,74	

* według współczynników przeliczeniowych stosowanych w UE.

** według średniego rocznego wynagrodzenia netto w gospodarce narodowej (obliczenia własne wg danych GUS).

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

➔ **Liczba osób pełnozatrudnionych** - wyliczana jest na podstawie liczby godzin pracy danej osoby w działalności operacyjnej GR skorygowanej o współczynnik przeliczeniowy na jednostki osób pełnosprawnych (zależny od płci, wieku i sprawności fizycznej). Obliczona wartość odnoszona jest następnie do rocznej jednostki pracy tzw. AWU (1 AWU = 2120 godz./rok).

Tabela 1: Współczynniki przeliczeniowe na jednostki osób pełnosprawnych

Kategoria	Przelicznik
Młodociani poniżej 16 lat, mężczyźni	0
Młodociani poniżej 16 lat, kobiety	0
Młodociani 16-17 lat, mężczyźni	0,5
Młodociani 16-17 lat, kobiety	0,5
Kobiety 18-60 lat	1
Mężczyźni 18-65 lat	1
Mężczyźni powyżej 65 lat	0,4
Kobiety powyżej 60 lat	0,4

Źródło: Ziętała W., *Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa Rolniczego, Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA), Warszawa 1998*

UWAGA:

Jeżeli dla danej osoby wyliczona liczba osób pełnozatrudnionych jest większa od jedności to i tak dana osoba stanowi jedną osobę pełnozatrudnioną.

Przykład 1:

Mężczyzna w wieku 32 lat, współczynnik przeliczeniowy na jednostki osób pełnosprawnych równy 1, sprawność fizyczna 90%, czas pracy w roku 2800 godz.

Sposób obliczenia:

$$2800 * 1 * 90\% = 2520$$

$$2520 / 2120 = 1,19 \rightarrow 1 \text{ osoba pełnozatrudniona} = 1 \text{ AWU}$$

Przykład 2:

Kobieta w wieku 17 lat, współczynnik przeliczeniowy na jednostki osób pełnosprawnych równy 0,5, sprawność fizyczna 100%, czas pracy w roku 2000 godz.

Sposób obliczenia:

$$2000 * 0,5 * 100\% = 1000$$

$$1000 / 2120 = 0,47 \rightarrow 0,47 \text{ osoby pełnozatrudnionej} = 0,47 \text{ AWU}$$

➔ **Szacunkowy koszt pracy własnej** - jest to iloczyn nakładów pracy własnej wyrażonych w osobach pełnozatrudnionych oraz średniego wynagrodzenia netto w roku w gospodarce narodowej.

IV. Pogłowie zwierząt

Tabela informuje o stanach zwierząt (własnych i obcych) na początek i na koniec roku obrachunkowego w sztukach fizycznych oraz o stanie średniorocznym (w sztukach fizycznych i przeliczeniowych).

IV. POGŁOWIE ZWIERZĄT					
L.p.	Wyszczególnienie	Stan na		Stan średnioroczny*	
		początek roku	koniec roku	sztuk	
		[szt. fiz.]		fizycznych	przeliczeniowych**
1	Bydło ogółem	61,00	59,00	60,08	44,58
2	w tym krowy mleczne	25,00	22,00	23,00	23,00
3	Trzoda chlewna ogółem	14,00	3,00	13,38	3,17
4	w tym maciory	1,00	1,00	0,85	0,42
5	Owce ogółem	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Kozy ogółem	0,00	0,00	0,00	0,00
7	Drób ogółem	0,00	0,00	0,00	0,00
8	w tym kury nioski	0,00	0,00	0,00	0,00
9	Konie ogółem	0,00	0,00	0,00	0,00
10	w tym konie robocze	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Zwierzęta w sztukach przeliczeniowych na gospodarstwo (11=1+3+5+6+7+9)				47,75
12	Obsada zwierząt w sztukach przeliczeniowych na 100 ha użytków rolnych				114,43

* stan średnioroczny jest obliczany dla zwierząt własnych i obcych łącznie.

** według współczynników przeliczeniowych stosowanych w UE.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- ➔ **Stan średnioroczny wyrażony w sztukach fizycznych** dla danej grupy zwierząt jest sumą stanu na początek roku i stanów na koniec każdego miesiąca roku obrachunkowego podzieloną przez 13;
- ➔ **Stan średnioroczny wyrażony w sztukach przeliczeniowych** zwierząt obliczany jest według współczynników przeliczeniowych stosowanych w Unii Europejskiej, np. współczynnik przeliczeniowy dla krów mlecznych wynosi 1, a dla macior 0,5. Stan średnioroczny w sztukach przeliczeniowych obliczany jest tylko i wyłącznie dla tych zwierząt znajdujących się w gospodarstwie, dla których istnieją odpowiednie przeliczniki (zestawienie przeliczników znajduje się w przypisie na stronie 9).

V. Uprawy

Tabela informuje o strukturze powierzchni zbiorów w danym roku wyrażonej w hektarach i w procentach oraz o szacunkowych zbiorach i plonach. Dane do tej tabeli pochodzą z Tabeli 4 KOiZ.

V. UPRAWY					
L.p.	Wyszczególnienie	Struktura powierzchni zbiorów		Produkt główny	
				zbiory	plony
		[ha]	[%]	[dt]	[dt/ha]
1	Rośliny pastewne objętościowe z łąk - zielonka	16,05	38,46	2 700,00	168,22
2	Żyto ozime na ziarno	9,20	22,05	330,00	35,87
3	Kukurydza pastewna na zielonkę	6,47	15,50	2 550,00	394,13
4	Pszenica zwyczajna ozima na ziarno	4,31	10,33	235,00	54,52
5	Pszenżyto ozime na ziarno	3,66	8,77	130,00	35,52
6	Mieszanki zbożowe jare na ziarno	2,04	4,89	55,00	26,96
20		0,00	0,00	0,00	-
21	Powierzchnia zbiorów na UR (21=1+...+20)	41,73	100,00		
22	w tym główna powierzchnia paszowa	22,52	53,97		

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

→ **Główna powierzchnia paszowa** jest to powierzchnia pod uprawami z grupy kodów 61-5* - rośliny pastewne objętościowe z gruntów ornych i 61-6* - rośliny pastewne objętościowe z użytków zielonych.

VI. Wydajności zwierząt

Tabela informuje o wydajnościach zwierząt w danym roku obrachunkowym. Wydajności jednostkowe wylicza się dzieląc określony wolumen produkcji przez liczbę zwierząt (będących własnością gospodarstwa), którym odpowiada ta produkcja. Liczba zwierząt wyrażona jest w sztukach fizycznych stanu średniorocznego.

UWAGA:

W przypadku gdy stan średnioroczny jest mniejszy od 1 wydajność jednostkowa nie jest obliczana.

VI. WYDAJNOŚCI ZWIERZĄT*			
L.p.	Wyszczególnienie	J.m.	Wydajność
1	Ilość mleka w roku od 1 krowy mlecznej	l	7 475,14
2	Ilość mleka w roku od 1 matki owczej	l	0,00
3	Ilość mleka w roku od 1 matki koziej	l	0,00
4	Ilość urodzonych cieląt w roku od 1 krowy	szt.	0,74
5	Ilość urodzonych prosiąt w roku od 1 maciory	szt.	0,00
6	Ilość urodzonych jagniąt w roku od 1 matki owczej	szt.	0,00
7	Ilość urodzonych kozłat w roku od 1 matki koziej	szt.	0,00
8	Ilość wełny w roku od 1 owcy dorosłej	kg	0,00
9	Ilość jaj w roku od 1 kury nioski	szt.	0,00
10	Ilość miodu w roku z jednego ula	kg	0,00

* w naliczeniach zastosowano liczbę zwierząt wyrażoną w sztukach fizycznych stanu średniorocznego.

VII. Przepływy

Tabela obrazuje strukturę otrzymanych i przekazanych środków pieniężnych, w ramach działalności gospodarstwa rolnego w okresie obrachunkowym, w podziale na trzy rodzaje działalności (operacyjną, inwestycyjną, finansową) i w układzie kwartalnym. Zestawienie to zawiera dane o kwotach, realizowanych w poszczególnych rodzajach działalności: wpłat, wypłat i ich sald. Wartości w tabeli VII. są **wartościami brutto (z VAT)**.

Działalność operacyjna gospodarstwa rolnego obejmuje transakcje gospodarstwa rolnego wynikające z jego bieżącego funkcjonowania, a więc te, które przynoszą przychody ze sprzedaży produkcji roślinnej, zwierzęcej i działalności ubocznej (np. usług świadczonych sprzętem gospodarstwa) jak i te, które tworzą koszty wynikające z bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolniczego, bądź tylko jego istnienia.

Działalność inwestycyjna gospodarstwa rolnego obejmuje nabywanie i zbywanie składników majątku trwałego gospodarstwa rolnego.

Działalność finansowa gospodarstwa rolnego obejmuje wszelkie kredyty i pożyczki pobierane na cele gospodarstwa rolnego i spłacane (bez kosztów obsługi - prowizji bankowych, odsetek). Praktycznie działalność ta związana jest z operacjami, które prowadzą do zmian wielkości i struktury kapitałów zaangażowanych w gospodarstwie.

VII. PRZEPIŁYWY						
L.p.	Wyszczególnienie	Kwartał				Razem w roku
		I	II	III	IV	
[zł]						
Działalność operacyjna						
A	Wpłaty (A=A.1+...+A.9)	81 394	111 475	66 261	88 402	347 532
1	produkty roślinne	0	0	0	0	0
2	produkty zwierzęce	59 863	57 797	52 665	41 855	212 180
3	zwierzęta	3 812	34 664	13 596	46 183	98 255
8	dotacje	17 523	1 651	0	347	19 521
9	pozostałe razem	196	17 363	0	17	17 576
B	Wypłaty (B=B.1+...+B.13)	28 962	40 107	54 150	58 284	181 504
1	materiał siewny	0	2 088	1 691	0	3 778
5	pasze	9 143	14 008	10 145	10 380	43 676
6	usługi	2 820	2 147	11 432	4 351	20 750
7	nośniki energii (opał, paliwo, itp.)	9 829	8 365	15 331	6 356	39 880
13	pozostałe razem	2 919	8 388	10 171	3 768	25 246
C	Saldo przepływów z działalności operacyjnej (dochód pieniężny) (C = A - B)	52 432	71 368	12 111	30 118	166 028
Działalność inwestycyjna						
D	Wpłaty (D=D.1+...+D.5)	0	0	30 268	6	30 274
1	ziemia	0	0	0	0	0
5	pozostałe razem	0	0	30 268	6	30 274
E	Wypłaty (E=E.1+...+E.5)	0	44 895	0	0	44 895
1	ziemia	0	0	0	0	0
5	pozostałe razem	0	0	0	0	0
F	Saldo przepływów z działalności inwestycyjnej (F = D - E)	0	-44 895	30 268	6	-14 621
Działalność finansowa						
G	Wpłaty (G=G.1+G.2)	0	0	0	0	0
1	kredyty i pożyczki długoterminowe	0	0	0	0	0
2	kredyty i pożyczki krótkoterminowe	0	0	0	0	0
H	Wypłaty (H=H.1+...+H.3)	12 780	0	12 780	0	25 560
1	kredyty i pożyczki długoterminowe	12 780	0	12 780	0	25 560
2	kredyty i pożyczki krótkoterminowe	0	0	0	0	0
3	spląty rodzinne	0	0	0	0	0
I	Saldo przepływów z działalności finansowej (I = G - H)	-12 780	0	-12 780	0	-25 560
Razem z działalności gospodarstwa rolnego						
J	Saldo przepływów ogółem z gospodarstwa rolnego (J = C + F + I)	39 652	26 473	29 599	30 124	125 847
K	Skumulowane saldo przepływów z gospodarstwa rolnego*	39 652	66 125	95 723	125 847	

* narastająco w kwartałach

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Dotacje do inwestycji** (kody z grupy 24-2*, 24-3*, 24-4*, 24-51*, 28-1*) - wpłaty z tego tytułu rejestrowane są pod pozycją „Działalność inwestycyjna/Wpłaty/pozostałe razem” (wiersz D5);
- **Rozliczenie podatku VAT z Urzędem Skarbowym (kod 81-80-00)** - zaszłości z tego tytułu rejestrowane są odpowiednio:
- wpłaty - „Działalność operacyjna/Wpłaty/pozostałe razem” (wiersz A9);
 - wypłaty - „Działalność operacyjna/Wypłaty/podatki” (wiersz B9).

UWAGI DODATKOWE:

- W Raporcie Indywidualnym nie są uwzględniane wypłaty:
- na cele prywatne rodziny rolnika (m. in. kody 95-1* „Składka na ubezpieczenie społeczne” oraz 95-20-00 „Składka na ubezpieczenie zdrowotne rolników”);
 - związane z podatkiem od działań specjalnych (kod 81-30-00).

VIII. Sprzedaż i uzyskane ceny najważniejszych produktów rolniczych

W tabeli wyróżnionych jest pięć kluczowych, towarowych produktów rolniczych gospodarstwa oraz ich charakterystyka: rodzaj, ilość, wartość i cena. Wartość pozostałych produktów roślinnych i zwierzęcych zamieszczona jest odpowiednio w wierszach Lp. 6 i Lp. 7.

VIII. SPRZEDAŻ I UZYSKANE CENY NAJWAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNICZYCH*						
L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Ilość	Wartość		Średnia cena sprzedaży netto
				[zł]	[%]	[zł]
1	Mleko krowie	100 kg	1 716,70	202 077	68,96	117,71
2	Wybrakowane krowy mleczne	kg	5 228,00	24 846	8,48	4,75
3	Jałówki od 1 do 2 lat	kg	3 643,00	23 794	8,12	6,53
4	Byki do opasu, wolce 2-letnie i starsze	kg	2 622,00	18 092	6,17	6,90
5	Byczki od 1 do 2 lat	kg	1 805,00	13 204	4,51	7,32
6	Pozostałe produkty roślinne	X		0	0,00	
7	Pozostałe zwierzęta i produkty zwierzęce			11 040	3,77	
8	Produkty rolnicze (8=1+...+7)			293 053	100,00	

* w liczbach porządkowych 1 - 5 wykaz produktów rolniczych wg malejącej wartości sprzedaży netto

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- Wiersz „**Pozostałe zwierzęta i produkty zwierzęce**” obejmuje zwierzęta i produkty zwierzęce, których wartość sprzedaży była niższa niż produktów wymienionych w wierszach Lp. 1 - Lp. 5;
- **Średnia cena sprzedaży netto** podana jest tylko dla tych produktów dla których wystąpiła jednolita pod względem rodzajowym jednostka miary np. kg, dt, t. Pozycja ta pozostaje niewypełniona jeśli dla danego kodu oprócz wymienionych wcześniej jednostek wagowych zostały użyte inne jednostki miary np. sztuka;
- **Ilość mleka** określa się w jednostce miary równej 100 kg. Do przeliczenia objętości mleka wyrażonej w litrach na jednostkę miary wyrażonej w 100 kg stosuje się następujący współczynnik: 1 litr mleka = 1,031 kg mleka.

IX. Rachunek wyników

Tabela przedstawia syntetyczny rachunek wyników działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego w danym roku obrotowym. Sposób naliczania poszczególnych pozycji przedstawiony jest w kolejnych tabelach raportu, np. szczegółowy wykaz rodzajowy kosztów czy wyliczenie wartości produkcji ogółem. Format rachunku wyników jest zgodny z metodologią FADN. W nawiasach podano numer tabeli Raportu Indywidualnego i liczbę porządkową, z której pochodzą dane do obliczeń, np. „Produkcja ogółem (X.18)” – pochodzi z tabeli X. „Produkcja: wartość i struktura”, z wiersza Lp. 18.

IX. RACHUNEK WYNIKÓW			
L.p.	Wyszczególnienie	Wartość	Wskaźnik relacji do produkcji ogółem
		[zł]	[%]
1	Produkcja ogółem (X.18)	330 481	100,00
2	- Zużycie pośrednie (XIII.29)	207 530	62,80
3	+ Saldo bieżących dopłat i podatków (3=4-5+6)	19 245	5,82
4	[+] dopłaty do działalności operacyjnej (XI.9-XI.8*)	19 521	5,91
5	[-] podatki (XIII.34)	175	0,05
6	[+] saldo podatku VAT z działalności operacyjnej (XII.3)	-101	-0,03
7	= Wartość dodana brutto (7=1-2+3)	142 195	43,03
8	- Amortyzacja (XIII.42)	64 132	19,41
9	= Wartość dodana netto (9=7-8)	78 063	23,62
10	- Koszt czynników zewnętrznych (XIII.46)	12 061	3,65
11	+ Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami (11=12+13)	9 186	2,78
12	[+] dopłaty do inwestycji (rata do rozliczenia w roku bieżącym) (XIV.A2; SP)	17 581	5,32
13	[+] saldo podatku VAT z działalności inwestycyjnej (XII.6)	-8 395	-2,54
14	+ Rozliczenie podatku VAT z Urzędem Skarbowym	9 000	2,72
15	= Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego (15=9-10+11+14)	84 188	25,47

* przyznane

X. Produkcja: wartość i struktura

Tabela przedstawia strukturę rodzajową wartości produkcji gospodarstwa rolnego netto (bez VAT), wyrażoną w złotych i w procentach, wytworzoną w roku obrachunkowym w ramach działalności operacyjnej. Część dotycząca produkcji rolniczej obejmuje:

- pięć kluczowych, najważniejszych w danym gospodarstwie produktów rolniczych wraz z ich charakterystyką: rodzajem, wartością i udziałem procentowym (tak w produkcji rolniczej jak i w produkcji ogółem);
- wartość pozostałych produktów roślinnych i zwierzęcych (wiersze Lp. 6 i Lp. 7);
- saldo produkcji roślinnej w toku cyklu długiego (wiersz Lp. 8).

X. PRODUKCJA: WARTOŚĆ I STRUKTURA (BEZ NALEŻNEGO PODATKU VAT)*			
L.p.	Wyszczególnienie	Wartość	Struktura
		[zł]	[%]
1	Mleko krowie	208 650	-
2	Wybrakowane krowy mleczne	27 846	-
3	Byki do opasu, wolce 2-letnie i starsze	21 667	-
4	Jałówki od 1 do 2 lat	19 594	-
5	Żyto ogółem na ziarno	17 721	-
6	Pozostałe produkty roślinne	26 776	-
7	Pozostałe zwierzęta i produkty zwierzęce	-779	-
8	Saldo produkcji roślinnej w toku cyklu długiego	0	-
9	Produkcja rolnicza (9 = 1 +...+ 8)	321 473	-
10	Produkcja leśna	830	-
11	Produkcja nierolnicza	0	-
12	Usługi świadczone własnym sprzętem na zewnątrz gospodarstwa rolnego	0	-
13	Usługi agroturystyczne	0	-
14	Usługi własne na rzecz inwestycji gospodarstwa rolnego**	0	-
15	Czynsze dzierżawne	0	-
16	Odszkodowania z tytułu ubezpieczeń ogólnogospodarczych	0	-
17	Pozostałe przychody z działalności operacyjnej gosp. rolnego	8 178	-
18	Produkcja ogółem (18 = 9 +...+ 17)	330 481	-

* w liczbach porządkowych 1 - 5 wykaz produktów rolniczych wg malejącej wartości produkcji

** oszacowany koszt pracy koni, ciągników, samochodów ciężarowych i osobowych

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Pięć kluczowych produktów rolniczych (Lp. 1 – 5)** - w wartości produkcji dla upraw posiadających kody zbiorcze (np. żyto ogółem - 61-13) prezentowana jest SUMA WARTOŚCI PRODUKCJI dla wszystkich kodów z danej grupy (w przypadku żyta będą to kody: 61-13-10 żyto jare, 61-13-20 żyto ozime oraz 61-13-90 żyto).

Przykład 3:

*W gospodarstwie występuje produkcja żyta ozimego oraz żyta jarego
lub*

Przykład 4

*Sprzedano część zbiorów żyta ozimego, a część pozostającą na zapasie
na koniec roku została omyłkowo oznaczona kodem żyta jarego*

W przypadku zaistnienia takich sytuacji w Raporcie Indywidualnym pojawi się **JEDEN** wpis dotyczący wartości produkcji żyta, gdzie zsumowana będzie wartość produkcji żyta ozimego oraz żyta jarego, a w kolumnie „Wyszczególnienie” pojawi się nazwa kodu zbiorczego 61-13 - „Żyto ogółem na ziarno” [Patrz: Lp. 5 w przykładzie tabeli X. umieszczonym powyżej];

- **Kolumna „Struktura produkcji”** w kolumnie mogą wystąpić ‘-’ mimo wypełnionej kolumny „Wartość”. Ma to miejsce w przypadku kiedy w kolumnie „Wartość” w dowolnym wierszu znajdują się wartości ujemne. Celem takiego rozwiązania jest uniknięcie prezentowania ujemnych wartości procentowych;
- **Pozostałe produkty roślinne (Lp. 6)** – w pozycji tej znajduje się suma wartości produkcji wszystkich produktów roślinnych, które nie znalazły się w pierwszych pięciu wierszach Tabeli X., w których prezentowane są produkty o najwyższej wartości produkcji;
- **Pozostałe zwierzęta i produkty zwierzęce (Lp. 7)** – w pozycji tej znajduje się suma wartości produkcji wszystkich zwierząt i produktów zwierzęcych, które nie znalazły się w pierwszych pięciu wierszach Tabeli X., w których prezentowane są produkty o najwyższej wartości produkcji;
- **Produkcja leśna (Lp. 10)** – w pozycji tej oprócz wartości produktów surowych i przetworzonych z lasu (kody z grupy 68-*), zawiera się również przyrost naturalny drzewostanu leśnego;
- **Produkcja nierolnicza (Lp. 11)** – jest to wartość produktów pochodzenia nierolniczego (kody z grupy 69-*);
- **Odszkodowania produkcyjne – wspólne (Lp. 16)** – na wartość składają się wpływy z odszkodowań z tytułu ubezpieczeń:
 - budynków (kod 83-10-00);
 - OC z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego (kod 83-21-00);
 - mienia ruchomego (kod 83-22-00);

- komunikacyjnych OC (kod 83-23-00);
- ogólnoprodukcyjnych (kod 83-25-00);
- pozostałych (kod 83-29-00).

→ **Pozostałe przychody z działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego**

(Lp. 17) – do tej grupy zaliczane są wpływy z tytułu:

- otrzymanych kaucji gwarancyjnych, wadium (kody z grupy 33-00-*);
- otrzymanych odsetek od należności za dostarczone produkty (kod 85-20-00);
- otrzymanych odsetek od rachunku bankowego i lokat (kod 85-30-00);
- otrzymanych dywidend od akcji obcych jednostek posiadanych przez gospodarstwo rolne (kod 85-40-00);
- otrzymanych kar umownych i odsetek karnych (kody z grupy 86-*);
- pozostałych przychodów (niematerialnych) (kod 89-00-00).

UWAGI DODATKOWE:

→ W Raporcie Indywidualnym nie jest wykazywana **wartość produkcji produktów nietowarowych** obliczana jako różnica wartości stanu zapasów. Jeżeli jednak produkt uznawany za nietowarowy stanie się przedmiotem obrotu rynkowego wtedy wartość jego sprzedaży jest włączona do wartości produkcji.

XI. Dotacje

Tabela ta obrazuje strukturę rodzajową dotacji przyznanych oraz otrzymanych w roku obrachunkowym³, wyrażonych w złotych.

XI. DOTACJE			
L.p.	Wyszczególnienie	Przyznane	Otrzymane
		[zł]	[zł]
1	Jednolita płatność obszarowa (JPO)	17 523	17 523
2	Płatność z tytułu zazielenienia	0	0
3	Dotacje związane z produkcją	0	0
4	Płatność do obszarów ONW	0	0
5	Płatności rolnośrodowiskowo-klimatyczne	0	0
6	Dotacje do kosztów	1 998	1 998
7	Pozostałe dotacje*	0	0
8	Dotacje do inwestycji	30 268	30 268
9	Dotacje (9 = 1 +...+ 8)	49 789	49 789

* np. płatność dla młodych rolników (do hektara), dotacje i wsparcie o charakterze wyjątkowym

³ również dotacje dotyczące roku obrachunkowego 2014, które nie obowiązują w roku obrachunkowym 2015, ale z różnych przyczyn mogły być zarejestrowane w tym roku (np. otrzymano decyzję lub ma miejsce wpłata należności)

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Dotacje przyznane** - sformułowanie to oznacza, że rolnik otrzymał decyzję o przyznaniu dotacji (odpowiedni zapis powinien się wtedy pojawić w Księżce Wpływów i Wydatków, w tabeli Wpływy w kolumnie wartość brutto). Przyznanie dotacji nie musi oznaczać wpływu dotacji w formie gotówkowej czy przelewu na konto bankowe. Kwota dotacji wykazanych w raporcie odnosi się do dotacji przyznanych w danym roku obrachunkowym np. 2015, jest ona pomniejszona o kwotę dotacji do zwrotu (zapisanych po stronie Wydatków w Księżce Wpływów i Wydatków);
- **Dotacje otrzymane** - dotacje, które wpłynęły do gospodarstwa w formie gotówkowej lub przelewu na konto bankowe. Analogicznie jak ma to miejsce w przypadku dotacji przyznanych kwota dotacji otrzymanych jest pomniejszona o kwotę dotacji zwróconych (zapisy w części Wyплаты, w Księżce Wpływów i Wydatków);
- **Dotacje związane z produkcją (Lp. 3) są to:**
- płatności związane z produkcją roślinną (kody 21-4*);
 - płatności związane z produkcją zwierzęcą (kody 21-5*);
 - dotacje związane z produkcją roku poprzedniego, tj. 2014 (kody 22-1*, 26-1*, 26-3*).
- **Pozostałe dotacje (Lp. 7)** - są to pozostałe dotacje i wsparcie (kody 29-*) oraz:
- płatność do tytoniu (kod 21-61-*);
 - płatność dodatkowa (kod 21-70-*);
 - wsparcie na przystępowanie do systemów jakości (Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości) (kod 24-11-*);
 - premia pielęgnacyjna (kod 24-52-*);
 - premia zalesieniowa (kod 24-53-*);
 - dotacje niezwiązane z produkcją roku poprzedniego, tj. 2014 (kody 22-2*, 26-2*).
- **Dotacje do inwestycji (Lp. 10)** - w wierszu tym wykazywana jest całość dotacji inwestycyjnych przyznanych i otrzymanych w roku bieżącym.

XII. Podatek VAT

Tabela ukazuje szczegółowe dane odnośnie kwot podatku należnego i naliczonego w roku obrachunkowym w podziale na dwie działalności – operacyjną i inwestycyjną. Dodatkowo, jeśli gospodarstwo rozlicza się z podatku VAT na zasadach ogólnych, w wierszu Lp. 7 „Rozliczenie podatku VAT z Urzędem Skarbowym” znajduje się informacja na temat salda wpływów i wydatków z tytułu rozliczenia podatku VAT z Urzędem Skarbowym (kod 81-80-00).

Przykład 5: Wypełniona tabela XII dla gospodarstwa rolnika posiadającego status rolnika ryczałtowego.

XII. PODATEK VAT		
L.p.	Wyszczególnienie	Wartość
		[zł]
1	Podatek VAT należny z tytułu sprzedaży zwierząt oraz produktów rolnych	22 410
2	Podatek VAT naliczony z tytułu poniesionych kosztów na działalność operacyjną	26 125
3	Saldo podatku VAT z działalności operacyjnej (3 = 1 - 2)	-3 715
4	Podatek VAT należny z tytułu sprzedaży środków trwałych i inwestycji	0
5	Podatek VAT naliczony z tytułu poniesionych kosztów na działalność inwestycyjną	0
6	Saldo podatku VAT z działalności inwestycyjnej (6 = 4 - 5)	0
7	Rozliczenie podatku VAT z Urzędem Skarbowym	0
8	Skumulowane saldo podatku VAT (8 = 3 + 6 + 7)	-3 715

Przykład 6: Wypełniona tabela XII dla gospodarstwa rozliczającego podatek VAT na zasadach ogólnych.

XII. PODATEK VAT		
L.p.	Wyszczególnienie	Wartość
		[zł]
1	Podatek VAT należny z tytułu sprzedaży zwierząt oraz produktów rolnych	18 013
2	Podatek VAT naliczony z tytułu poniesionych kosztów na działalność operacyjną	18 114
3	Saldo podatku VAT z działalności operacyjnej (3 = 1 - 2)	-101
4	Podatek VAT należny z tytułu sprzedaży środków trwałych i inwestycji	0
5	Podatek VAT naliczony z tytułu poniesionych kosztów na działalność inwestycyjną	8 395
6	Saldo podatku VAT z działalności inwestycyjnej (6 = 4 - 5)	-8 395
7	Rozliczenie podatku VAT z Urzędem Skarbowym	9 000
8	Skumulowane saldo podatku VAT (8 = 3 + 6 + 7)	504

XIII. Koszty: wartość i struktura

Tabela przedstawia strukturę rodzajową kosztów netto (bez VAT), poniesionych w roku obrachunkowym na działalność operacyjną, wyrażoną w złotych i w procentach.

XIII. KOSZTY: WARTOŚĆ I STRUKTURA (BEZ NALICZONEGO PODATKU VAT)			
L.p.	Wyszczególnienie	Wartość	Struktura
		[zł]	[%]
1	Nasiona i sadzeniaki (1=2+3)	4 689	1,65
2	spoza gospodarstwa	2 521	0,89
3	z własnej produkcji	2 168	0,76
4	Nawozy	29 135	10,26
5	Środki ochrony roślin	3 783	1,33
6	Usługi weterynaryjne i leki	7 514	2,65
7	Pasze (7=8+11)	93 931	33,09
15	Pozostałe koszty bezpośrednie	9 372	3,30
16	Koszty bezpośrednie (16 = 1+ 4 +...+ 7 + 14 + 15)	149 121	52,53
17	Energia elektryczna	6 568	2,31
18	Opał	0	0,00
19	Paliwo napędowe	26 266	9,25
20	Remonty, konserwacje i przeglądy	7 960	2,80
21	Usługi	10 038	3,54
27	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	5 910	2,08
28	Koszty ogólnogospodarcze (28 = 17+...+ 22 + 27)	58 409	20,57
29	Zużycie pośrednie (29 = 16 + 28)	207 530	73,10
30	Podatek rolny	0	0,00
34	Podatki (34 = 30 +...+ 33)	175	0,06
35	Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych	0	0,00
42	Amortyzacja (42 = 35 +...+ 41)	64 132	22,59
43	Koszt pracy	0	0,00
44	Czynsze dzierżawne	11 121	3,92
45	Odsetki	940	0,33
46	Koszt czynników zewnętrznych (46 = 43 +...+ 45)	12 061	4,25
47	Koszty ogółem (47 = 29 + 34 + 42 + 46)	283 899	100,00

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- ➔ **Pozostałe pasze spoza gospodarstwa (Lp. 12)** - do tej pozycji zaliczamy również czynsz zapłacony za ziemię dodzierżawioną na mniej niż 1 rok, przeznaczoną na produkcję pasz dla inwentarza żywego, kody od 87-11-10 do 87-11-70;
- ➔ **Pozostałe koszty bezpośrednie (Lp. 15)** - w wartości wykazanej w tym wierszu uwzględniono koszty stołowania i zamieszkiwania agroturystów, wartość zużycia jaj wylęgowych własnych i obcych oraz koszty poniesione na zakup produkcji roślinnej w toku cyklu długiego, a także wartość produkcji roślinnej w toku cyklu długiego przekazanej nieodpłatnie do GR;

→ **Pozostałe koszty ogólnogospodarcze (Lp. 27)** - w tym wierszu uwzględniona jest m. in.:

- wartość zlikwidowanych w ciągu roku inwestycji;
- wartość wydatków związanych z kaucjami gwarancyjnymi, wadiumi (kody 33-*);
- wartość raty czynnych rozliczeń międzyokresowych przypadającej do rozliczenia w danym roku obrachunkowym. Wyjątkiem są raty wynikające z obciążeń finansowych rozkładanych na wiele lat (kod „18-22-nn”), które są uwzględnione w wierszu Lp. 44 „Czynsze dzierżawne”;

→ **Amortyzacja** dla danego środka trwałego jest obliczana w oparciu o jego wartość ze stanu na początek roku z uwzględnieniem przewidywanej liczby lat dalszego użytkowania.

Przykład 7:

<i>Budynek</i>	<i>Wartość bieżąca na początek roku</i>	<i>10 000 zł</i>
	<i>Przewidywana liczba lat użytkowania</i>	<i>8</i>

$$\text{Wartość amortyzacji} = 10\,000 \text{ zł} / 8 = 1250 \text{ zł}$$

$$\text{Wartość bieżąca na koniec roku} = 10\,000 \text{ zł} - 1250 \text{ zł} = 8750 \text{ zł}$$

→ **Koszt pracy (wiersz Lp. 43)** - obejmuje:

- wydatki poniesione na opłacenie pracy najemnej;
- oszacowaną wartość pracy osób obcych pracujących nieodpłatnie w gospodarstwie;
- koszty stołowania i zamieszkiwania pracowników najemnych i osób pracujących nieodpłatnie.

Uwaga, prezentowany koszt pracy dotyczy tylko pracy w działalności operacyjnej.

UWAGI DODATKOWE:

→ W Raporcie Indywidualnym nie są uwzględniane **wydatki związane z podatkiem od działań specjalnych** (kod 81-30-00);

XIV. Bilans finansowy

Bilans przedstawia szczegółową strukturę aktywów i pasywów na początek i na koniec roku obrachunkowego. Dane strukturalne są wyrażone w złotych i w procentach. Wykazana w dwóch ostatnich kolumnach struktura procentowa aktywów oraz pasywów pozwala prześledzić udział poszczególnych pozycji bilansowych na początek i koniec roku

obrachunkowego (analiza w pionie) oraz ich zmiany w trakcie analizowanego roku obrachunkowego (analiza w poziomie).

XIV. BILANS FINANSOWY*					
L.p.	Wyszczególnienie	Stan na:		Struktura na:	
		początek roku	koniec roku	początek roku	koniec roku
		[zł]		[%]	
	AKTYWA OGÓLEM = Aktywa A + Aktywa B	1 572 009	1 567 703	100,00	100,00
A	Aktywa trwałe (A=A1+...+A4)	1 421 792	1 397 458	90,44	89,14
A1	Wartości niematerialne i prawne	5 453	0	0,35	0,00
A2	Rzeczowe aktywa trwałe (A2=A2.1+...+A2.3)	1 415 784	1 396 053	90,06	89,05
A2.1	Środki trwałe (A2.1=A2.1.1+...+A2.1.9)	1 415 784	1 396 053	90,06	89,05
A2.1.1	Zemia	403 325	402 946	25,66	25,70
A2.1.2	Budynki i budowle	360 776	350 373	22,95	22,35
A2.2	Środki trwałe w budowie	0	0	0,00	0,00
B	Aktywa obrotowe (B=B1+...+B4)	150 217	170 245	9,56	10,86
B1	Zapasy (B1=B1.1+...+B1.6))	120 809	98 032	7,69	6,25
B1.1	Materiały - środki do produkcji (z zakupu, z daru) w magazynie	25 511	22 676	1,62	1,45
B1.5	Produkty gotowe - własne (B1.5=B1.5.1+B1.5.2)	26 408	21 784	1,68	1,39
B1.5.1	Potencjalnie towarowe w magazynie	24 480	20 025	1,56	1,28
B1.5.2	Potencjalnie towarowe w polu**	1 928	1 759	0,12	0,11
B1.5.3	Nietowarowe	0	0	0,00	0,00
B3	Krótkoterminowe aktywa finansowe (B3=B3.1+...+B3.4)	29 407	72 213	1,87	4,61
B3.1	Środki pieniężne na rachunkach bankowych	28 507	71 213	1,81	4,54
	PASYWA OGÓLEM = Pasywa A + Pasywa B	1 572 009	1 567 703	100,00	100,00
A	Kapitał własny = Aktywa ogółem - Zobowiązania ogółem	1 546 449	1 567 703	98,37	100,00
A1	Dotacje inwestycyjne do rozliczenia	149 056	162 141	9,48	10,34
A2	Raty dotacji inwestycyjnych do rozlicz. w ciągu 12 m.	17 581	17 184	1,12	1,10
B	Zobowiązania ogółem (B=B1+B2)	25 560	0	1,63	0,00
B1	Zobowiązania długoterminowe (B1=B1.1+B1.2)	0	0	0,00	0,00
B2.7	Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	0	0	0,00	0,00
B2.8	Raty zobowiązań długoterm. do spłaty w ciągu 12 miesięcy	0	0	0,00	0,00

* w bilansie ogólna suma aktywów jest zawsze równa ogólnej sumie pasywów

** w polu = produkcja roślinna w toku cyklu krótkiego

Aktywa gospodarstwa rolnego to zasoby rzeczowe i finansowe zakupione, otrzymane nieodpłatnie, bądź wytworzone przez gospodarstwo. W bilansie uwzględnione są tylko aktywa będące w zarządzie gospodarstwa, czyli: będące jego własnością, wobec których gospodarstwo posiada prawo wieczystego użytkowania i te które mu się prawnie należą od partnerów rynkowych.

Pasywa gospodarstwa rolnego to źródła finansowania aktywów znajdujących się w zarządzie gospodarstwa. Wartość aktywów ogółem musi zawsze równać się wartości pasywów ogółem. Fundusze finansujące aktywa gospodarstwa podzielono na dwie grupy: kapitał własny oraz zobowiązania.

Duża szczegółowość zestawienia bilansowego, a zwłaszcza wyraźne rozdzielenie aktywów trwałych od aktywów obrotowych, a także podział zobowiązań na długo- i krótkoterminowe pozwala na określenie różnych wskaźników bilansowych.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

AKTYWA

- **Aktywa trwałe** (Aktywa - Lp. A) - aktywa których przewidywany okres użytkowania, rozliczania w koszty przekracza 1 rok. Zaliczamy tu: wartości niematerialne i prawne, rzeczowe aktywa trwałe, długoterminowe aktywa finansowe oraz długoterminowe czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów (pomniejszone o raty przypadające do rozliczenia w roku bieżącym);
- **Aktywa obrotowe** (Aktywa - Lp. B) - aktywa które z zasady powinny być zużyte lub zrealizowane w ciągu jednego roku obrachunkowego. Zaliczamy tu: zapasy materiałów do produkcji i produktów w magazynie oraz w polu, należności, krótkoterminowe aktywa finansowe oraz raty długoterminowych czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów przypadające do włączenia w koszty w bieżącym roku obrachunkowym;
- **Środki trwałe w budowie** (jako przyszłe środki trwałe o okresie użytkowania dłuższym niż rok) zaliczone są do aktywów trwałych (Lp. A2.2). W pozycję tę wchodzi także niezakończone inwestycje w obcych środkach trwałych;
- Zakończone ulepszenia w obcych środkach trwałych traktowane są jak środki trwałe własne (Lp. A2.1.9);
- **Długookresowe rozliczenia kosztów** (np.: rekultywacja gleb, pasy ochronne, zakładanie łąk i pastwisk) nie są już środkami pieniężnymi (gdyż je wydatkowano), ale też nie weszły ani do kosztów ani do wartości aktywów takich jak nasadzenia trwałe czy ziemia i dlatego pokazano je w oddzielnych pozycjach: Lp. A4 (ta część która rozliczona będzie dopiero po 12 miesiącach) oraz Lp. B4 (ta część która rozliczona będzie w ciągu 12 miesięcy).

PASYWA

- **Kapitał własny** (Pasywa - Lp. A) to udział właściciela w finansowaniu posiadanych aktywów. Rachunkowo jest to różnica między wartością aktywów ogółem a kapitałem obcym (rozumianym jako suma wszystkich zobowiązań).

- W skład kapitału własnego wchodzi **dotacje inwestycyjne**. Z reguły są to duże kwoty a więc tylko część z ich wartości włączana jest do przychodów w danym okresie obrachunkowym. Reszta przychodu przesuwana jest w czasie na kolejne lata. W zestawieniu zostały podzielone na: długoterminowe (Dotacje inwestycyjne do rozliczenia - Lp. A1) i do zaliczenia w przychód gospodarstwa w ciągu 12 miesięcy (Lp. A2).

UWAGA:

Nowe i modernizowane środki trwałe są amortyzowane od następnego roku obrachunkowego, stąd także dotacje do inwestycji przyznane w danym roku włączane są do przychodów od roku następnego.

- **Zobowiązania** (Pasywa - Lp. B) to fundusze obce pożyczone w bankach, innych instytucjach i u osób prywatnych, a także zobowiązania wobec dostawców różnych środków produkcji, urzędów, ubezpieczycieli itp. oraz zaliczki wpłacone rolnikowi na poczet sprzedaży produktów, bądź innych aktywów będących w posiadaniu gospodarstwa. Zobowiązania w bilansie podzielone są na dwie zasadnicze grupy: Lp. B1 - zobowiązania długoterminowe oraz Lp. B2 - zobowiązania krótkoterminowe (do spłaty bądź realizacji w ciągu 12 miesięcy).

XV. Przepływ środków pieniężnych między gospodarstwem rolnym i rodziną rolniczą

Dane w tej tabeli ukazują faktyczną kwotę środków pieniężnych pobranych z gospodarstwa rolnego lub przekazanych do gospodarstwa rolnego przez rodzinę rolniczą. Obliczona kwota jest wynikiem zestawienia stanu środków pieniężnych gospodarstwa rolnego na początek i na koniec roku obrachunkowego oraz salda przepływu środków pieniężnych w trzech działaniach gospodarstwa rolnego (operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej). Kwota salda przepływu środków pieniężnych między gospodarstwem rolnym i rodziną rolniczą jest niezbędna do obliczenia wielkości salda rachunku prywatnego.

XV. PRZEPIŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH MIĘDZY GOSPODARSTWEM ROLNYM I RODZINĄ ROLNICZĄ		
Lp.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]
1	Saldo środków pieniężnych na początek roku (w tym debet na rachunku bankowym)	29 407
2	Saldo przepływów ogółem z gospodarstwa rolnego (VII.J)	125 847
3	Saldo środków pieniężnych na koniec roku (w tym debet na rachunku bankowym)	72 213
4	Przekazania środków pieniężnych do rodziny rolnika (+) lub od rodziny rolnika (-) (4 = 1 + 2 - 3)	83 041

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- **Saldo środków pieniężnych** stanowi suma środków pieniężnych na rachunkach bankowych, w kasie (gotówka) oraz pozostałych środków pieniężnych (weksle obce) pomniejszona o debet na rachunkach bankowych;
- **Debet na rachunku bankowym** pomniejsza wartość stanu środków pieniężnych.

UWAGI DODATKOWE:

- **Ujemne saldo przekazania środków** pieniężnych oznacza, że działalność gospodarstwa rolnego była finansowana środkami pieniężnymi gospodarstwa domowego.

XVI. Saldo rachunku prywatnego

Tabela obrazuje strukturę transferów kapitału wyrażonych w złotych (składników pieniężnych i niepieniężnych) pomiędzy rodziną rolnika i gospodarstwem rolnym. Kwota salda rachunku prywatnego znajduje zastosowanie w rachunku kapitału własnego.

XVI. SALDO RACHUNKU PRYWATNEGO		
L.p.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]
1	Przekazania środków pieniężnych do rodziny rolnika (+) lub od rodziny rolnika (-) (XV.4)	83 041
2	Przekazania nieodpłatne produktów, usług i środków trwałych z gospodarstwa rolnego	3 530
3	Przekazania nieodpłatne materiałów, usług i środków trwałych do gospodarstwa rolnego	10 931
4	Koszty wspólne przypadające na działalność prywatną	204
5	Koszt pracy własnej na rzecz inwestycji gospodarstwa rolnego	0
6	Saldo rachunku prywatnego (6 = 1 + 2 - 3 + 4 - 5)	75 844

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- W wierszu „**Przekazania nieodpłatne ... z gospodarstwa rolnego**” (Lp. 2) uwzględnione są m. in. wydatki poniesione na towary i usługi rozliczone w ramach barteru, a przekazane do gospodarstwa domowego i działalności pozarolniczej (kod „95-99-99”);
- W wierszu „**Przekazania nieodpłatne ... do gospodarstwa rolnego**” (Lp. 3) uwzględnione są m. in. koszty stołowania i zamieszkiwania pracowników obcych zatrudnionych w działalności operacyjnej i inwestycyjnej gospodarstwa rolnego oraz koszty stołowania i zamieszkiwania agroturystów.

XVII. Rachunek kapitału własnego

Rachunek ten objaśnia powód zmiany wartości kapitału własnego w gospodarstwie rolnym w trakcie roku obrachunkowego.

XVII. RACHUNEK KAPITAŁU WŁASNEGO		
L.p.	Wyszczególnienie	Kwota [zł]
1	Kapitał własny na początek roku (XIV.Pasywa A; SP) *	1 546 449
2	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego (IX.14)	84 188
3	Saldo rachunku prywatnego (XVI.6)	75 844
4	Zyski lub straty na sprzedaży wartości niematerialnych i prawnych	-5 447
5	Zyski lub straty na sprzedaży środków trwałych	0
6	Różnica wartości ziemi ** i drzewostanu leśnego między zakupem a normatywną wyceną	0
7	Różnica wartości drzewostanu leśnego między normatywną wyceną a zakończoną inwestycją	0
8	Przeszacowanie ziemi	-380
21	Zyski lub straty na należnościach i aktywach finansowych***	0
22	Zyski z tytułu umorzenia kredytów i zobowiązań	0
23	Dotacje do inwestycji (XI.8; Przyznane)	30 268
24	Raty dotacji inwestycyjnych do rozlicz. w ciągu 12 m. (XIV.A2; SP)	17 581
25	Kapitał własny na koniec roku (25= 1 + 2 - 3 + (4 +...+ 16) - (17 +...+ 20) + (21 +...+ 23 - 24) ****	1 567 704
26	Różnica wartości kapitału własnego między stanem końcowym i początkowym (26 = 25 - 1)	21 255

* Kapitał własny na SP w gospodarstwach kontynuujących prowadzenie rachunkowości rolnej po uwzględnieniu korekt w stosunku do SK roku poprzedniego

** dotyczy ziemi innej niż użytki rolne, np. gruntów pod lasami

*** zawiera także zwrot dotacji inwestycyjnych zaliczonych do dochodu w latach poprzednich

**** XVII.25 = XIV.Pasywa A; SK

Do najczęstszych powodów zmiany wartości kapitału własnego w ciągu roku zalicza się:

- ➔ zrealizowany dochód / strata z rodzinnego gospodarstwa rolnego;
- ➔ transfer kapitału z gospodarstwa domowego rolnika (ujemne saldo rachunku prywatnego) lub do gospodarstwa domowego (dodatnie saldo rachunku prywatnego);
- ➔ zyski / straty na sprzedaży środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (WNIp);
- ➔ zyski / straty z tytułu zmiany wartości aktywów finansowych;
- ➔ straty nadzwyczajne na majątku rzeczowym (trwałym i obrotowym) oraz straty na należnościach i aktywach finansowych;
- ➔ zyski z tytułu umorzenia kredytów i zobowiązań.

Wartość kapitału własnego ulega zmianie także na skutek: przeszacowań środków trwałych i WNIp wynikających z inflacji (spadku wartości pieniądza) lub deflacji (wzrostu wartości pieniądza), różnicy między normatywną wyceną zakupionej ziemi nierolniczej i drzewostanu leśnego, a wartością ich zakupu oraz różnicy między normatywną wyceną drzewostanu leśnego, a zakończoną inwestycją.

UWAGA:

Kapitał własny na koniec roku w Tabeli XIV (Bilans), Pasywa - Lp. A powinien być równy wartości wyliczonej w Tabeli XVII (Rachunek kapitału własnego), Lp. 25.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE:

- ➔ Wartość **przeszacowania ziemi** (wiersz Lp. 8) uwzględnia zmianę wartości ziemi wynikającą ze zmian cen;
- ➔ Wartość **przeszacowania drzewostanu leśnego** (wiersz Lp. 13) wylicza się na podstawie różnicy ceny jednostkowej na stan końcowy i ceny jednostkowej na stan początkowy dla tych drzewostanów, które znalazły się na stanie początkowym i nie podlegały żadnym zaszłościom w ciągu roku obrachunkowego. Wartość ta jest następnie skorygowana o wpływ przyrostu naturalnego;
- ➔ **Przeszacowanie zwierząt stada podstawowego** (wiersz Lp. 15) odzwierciedla różnicę wartości między stanem początkowym a końcowym zwierząt stada podstawowego, które przez cały rok przebywały w gospodarstwie;
- ➔ **Zyski lub straty na należnościach i aktywach finansowych** (wiersz Lp. 21) zawiera również wartość dotacji inwestycyjnych zwróconych w ciągu roku, a zaliczonych do dochodu w latach poprzednich.

XVIII. Analiza wskaźnikowa gospodarstwa rolnego⁴

Tabela ta zawiera wskaźniki przydatne do analizy wyników ekonomicznych uzyskanych w roku obrachunkowym. Prezentowane są wskaźniki: płynności, zadłużenia, rentowności, produktywności i efektywności finansowej.

⁴ Goraj L., Smolik A. „Jak rozumieć zawartość RAPORTU INDYWIDUALNEGO GOSPODARSTWA ROLNEGO wersja 2011”.

XVIII. ANALIZA WSKAŹNIKOWA GOSPODARSTWA ROLNEGO				
A. Wskaźniki płynności i zadłużenia				
L.p.	Nazwa wskaźnika	Formuła obliczeniowa wskaźnika	Wynik z:	
			początku roku	końca roku
Wskaźniki płynności				
1	Kapitał pracujący	$(\text{kapitał własny} + \text{zobowiązania długoterminowe}) - \text{aktywa trwałe}$	124 656,51	170 245,15
2	Wskaźnik płynności bieżącej (krotność)	$(\text{aktywa obrotowe}) / (\text{zobowiązania krótkoterminowe})$	5,88	-
3	Wskaźnik płynności szybkiej (krotność)	$(\text{aktywa obrotowe} - \text{zapasy}) / (\text{zobowiązania krótkoterminowe})$	1,15	-
Wskaźniki zadłużenia				
1	Wskaźnik zadłużenia aktywów ogółem (%)	$(\text{zobowiązania ogółem}) * 100 / (\text{aktywa ogółem})$	1,63	0,00
2	Wskaźnik zadłużenia kapitału własnego (%)	$(\text{zobowiązania ogółem}) * 100 / (\text{kapitał własny})$	1,65	0,00
B. Wskaźniki rentowności, produktywności i efektywności finansowej				
L.p.	Nazwa wskaźnika	Formuła obliczeniowa wskaźnika	Wynik z roku obrachunkowego:	
Wskaźniki rentowności				
1	Wskaźnik rentowności aktywów ogółem (%)	$(\text{dochód z rodzinnego gosp. rol.} - \text{koszty pracy wł.}) * 100 / (\text{średni stan aktywów ogółem})$		-0,22
2	Wskaźnik rentowności kapitału własnego (%)	$(\text{dochód z rodzinnego gosp. rol.} - \text{koszty pracy wł.}) * 100 / (\text{średni stan kapitału własnego})$		-0,22
Wskaźniki produktywności i efektywności finansowej				
1	Wskaźnik produktywności aktywów (%)	$(\text{produkcja ogółem}) * 100 / (\text{średni stan aktywów ogółem})$		21,05
2	Wskaźnik udziału dochodu z rodzinnego gosp. rolnego w wartości produkcji gospodarstwa (%)	$(\text{dochód z rodzinnego gosp. rol.}) * 100 / (\text{produkcja ogółem})$		25,47

Relacje i wskaźniki stosowane w ocenie sytuacji finansowej gospodarstwa rolnego

Związki między składnikami "rachunku wyników działalności operacyjnej" i składnikami "bilansu finansowego" mogą być wyrażane w formie relacji lub wskaźników procentowych. Parametry te i relacje zależą istotnie od metody wyceny zastosowanej przy sporządzaniu bilansu oraz w rachunku wyników.

Dobrze przeprowadzona analiza finansowa służy określeniu sytuacji ekonomiczno-finansowej gospodarstwa w zakresie: płynności, wypłacalności, rentowności i efektywności finansowej działalności gospodarstwa rolnego.

W praktyce istnieją dwa podstawowe standardy dokonywania analizy finansowej metodą wskaźnikową:

➔ **porównanie w obrębie jednego gospodarstwa**, które polega na porównaniu wcześniej uzyskanych wyników z bieżącymi oraz bieżących z wynikami planowanymi, a także na określaniu kierunków zmian w określonym horyzoncie czasowym (trendów). Dzięki takiej analizie kredytodawcy (wierzyciele) i zarządzający gospodarstwem mogą szybko i bez trudu zidentyfikować zasadniczy kierunek, w którym zmierza gospodarstwo;

→ **porównanie wskaźników określonego gospodarstwa z parametrami standardowymi** opracowanymi na podstawie wyników grupy gospodarstw tego samego typu produkcyjnego.

Kryteria oceny finansowej gospodarstwa rolnego

- **Płynność** określa zdolność gospodarstwa rolnego do wywiązania się z zobowiązań finansowych w należnym czasie ich uregulowania, bez zakłóceń w normalnym funkcjonowaniu gospodarstwa, a szczególnie bez obniżania potencjału wytwórczego.
- **Wypłacalność** określa ilość pożyczonego z zewnątrz kapitału wprowadzonego do gospodarstwa w relacji do zainwestowanego kapitału własnego. Innymi słowy, miara wypłacalności wskazuje na zdolność gospodarstwa do zwrotu wszelkich zobowiązań w przypadku upłynnienia aktywów znajdujących się w zarządzie gospodarstwa.
- **Rentowność** określa nadwyżkę ekonomiczną (dochód, zysk) odnoszącą się do posiadanych zasobów (pracy, zarządzania i kapitału), z których gospodarstwo osiąga tę nadwyżkę. W analizie rentowności uwaga zwracana jest na relacje między nadwyżkami i zaangażowanymi zasobami gospodarstwa.
- **Produktywność i efektywność finansowa.** Produktywność określa stopień skuteczności zastosowania pracy, zarządzania i kapitału. Analiza efektywności odnosi się do relacji między nakładami i produkcją.

Charakterystyka podstawowych wskaźników zawartych w Raporcie Indywidualnym Gospodarstwa Rolnego

Wskaźniki płynności (strukturalnej)

Płynność może być analizowana zarówno ze strukturalnego, jak i operacyjnego punktu widzenia. **Płynność strukturalna** odnosi się do miar bilansu i ukazuje relację między aktywami i zobowiązaniami. Częsty przypadek kłopotów związanych z płynnością powstaje, gdy należna kwota spłaty zadłużenia nie ma pokrycia w wartości aktywów gospodarstwa, które mogłyby być upłynnione (zamienione na pieniądze). **Płynność operacyjna** odnosi się natomiast do miar przepływu pieniędzy (saldo przepływu pieniędzy z działalności operacyjnej). Do oceny płynności używane są różne miary.

Kapitał pracujący jest miarą finansową wykorzystywaną do oceny płynności finansowej przedsiębiorstwa. Jest on kapitałem finansującym tę część środków obrotowych, która nie zostaje pokryta zobowiązaniami bieżącymi.

Kapitał pracujący obrazuje, ile aktywów obrotowych jest finansowanych kapitałem długoterminowym. W analizie finansowej za korzystne zjawisko przyjmuje się dodatnią wartość kapitału pracującego. Im wyższa jego wartość, tym bezpieczniejsze jest jednostka gospodarcza z punktu widzenia zachowania płynności (wypłatności). Jednak zbyt wysoka wartość kapitału pracującego może świadczyć o nieefektywnym zarządzaniu przedsiębiorstwem, które wybierając bezpieczeństwo rezygnuje z możliwości rozszerzenia działalności z użyciem obcego kapitału.

Inną miarą płynności strukturalnej jest **wskaźnik płynności bieżącej**. Miara ta jest powszechnie używana dla wyrażenia związku między aktywami obrotowymi i zobowiązaniami krótkoterminowymi. Jest to wskaźnik relacji. Większa jego wartość oznacza wyższą płynność gospodarstwa. Wskaźnik bieżący wynoszący 1,5 - 2,0 lub więcej, jest pożądanym dla utrzymania płynności między innymi w przypadku zmiany cen produktów w trakcie nadchodzącego roku. Pożądana wartość relacji może być różna w różnych typach produkcyjnych gospodarstw. Możliwe jest także utrzymywanie zbyt wysokiego wskaźnika płynności bieżącej, jeśli celem gospodarstwa jest maksymalizacja rentowności.

Wielkość tego wskaźnika nie jest uzależniona od wielkości gospodarstwa z uwagi na fakt, że jest to miara relacji. Dzięki temu może on być stosowany do porównań różnej wielkości gospodarstw rolnych.

Kolejną miarą płynności jest **wskaźnik płynności szybkiej**. Wskaźnik ten mierzy natychmiastową zdolność gospodarstwa do spłaty zobowiązań krótkoterminowych. "Szybkimi" są aktywa, które są możliwe do łatwego upłynnienia: środki pieniężne, krótkoterminowe papiery wartościowe oraz krótkoterminowe należności. Wartość tego wskaźnika w normalnych warunkach powinna zawierać się w granicach 0,7-1,0. Dla absolutnego bezpieczeństwa, wskaźnik płynności szybkiej powinien wynosić co najmniej 1,0. Jednakże z drugiej strony, jeśli znacząco przekracza on wartość 1,0, to może świadczyć o posiadaniu nadmiernej ilości wolnych środków pieniężnych. Aktywa te "nie pracując", obniżają rentowność gospodarstwa. Z kolei, gdy wartość wskaźnika jest niższa niż 0,7, gospodarstwo może być niewypłacalne.

Te dwie miary płynności określone na podstawie bilansu nie odzwierciedlają w pełni zdolności gospodarstwa do regulowania zobowiązań finansowych. Z tego powodu powinny być one stosowane wspólnie z miarami zdolności obsługi zadłużenia.

Wskaźniki zadłużenia

W analizach porównawczych stosowane są miary relacji, określające stosunek wartości zobowiązań do wartości aktywów lub kapitału własnego.

Wskaźnik zadłużenia aktywów ogółem informuje jaką część wartości aktywów gospodarstwa rolnego stanowią jego zobowiązania. Miara ta jest sposobem wyrażenia ryzyka finansowego na jakie jest wystawione gospodarstwo rolne. Ma ona największe zastosowanie przy porównywaniu różnych gospodarstw. Wyższa relacja oznacza wyższe ryzyko finansowe. Za generalną zasadę przyjmuje się wartość wskaźnika wynoszącą 50%. Wyższa wartość oznacza, że kredytodawcy mają więcej pieniędzy zaangażowanych w gospodarstwo aniżeli jego właściciel.

Drugą często stosowaną miarą wypłacalności jest **wskaźnik zadłużenia kapitału własnego**, określany również pojęciem dźwigni finansowej. Jeśli relacja ta jest niższa niż 100%, to oznacza, że kredytodawcy mają mniejszy wkład pieniędzy w majątek gospodarstwa niż właściciel i taki właśnie stan preferuje większość potencjalnych kredytodawców.

Dwie wymienione wyżej miary dostarczają równorzędnych informacji. Z tego powodu nie zawsze zachodzi potrzeba jednoczesnego posługiwania się oboma parametrami. Decyzja o wyborze konkretnego wskaźnika zależy w zasadzie tylko od osobistych preferencji i upodobań analityka. Z definicji bilansu wynika bowiem, że obie jego strony - pasywna i aktywna - muszą być sobie równe a to oznacza, że aktywa równe są kapitałowi własnemu i zobowiązaniom.

Wskaźniki rentowności

Jedną z miar rentowności jest **wskaźnik rentowności aktywów ogółem** gospodarstwa rolnego. Relacja ta określa stopę zwrotu z aktywów gospodarstwa rolnego i jest powszechnie używana do wyrażenia ogólnej rentowności gospodarstwa rolnego. Teoretycznie wskaźnik rentowności aktywów powinien być wyższy niż zapłacona średnia stopa odsetek od kapitału obcego. Jeśli jest on wyższy to świadczy, że uruchomiona została dźwignia wspomagająca działalność finansową gospodarstwa rolnego. Wskaźnik rentowności aktywów jest bardzo przydatny do porównań między różnymi gospodarstwami.

Kolejną miarą rentowności jest **wskaźnik rentowności kapitału własnego**. Wskaźnik ten określa stopę zwrotu z kapitału rolnika zaangażowanego w gospodarstwo rolne. Jest bardzo użytecznym porównaniem wskaźnika rentowności aktywów ze wskaźnikiem rentowności kapitału własnego. Jeśli ten drugi jest mniejszy to oznacza, że gospodarstwo płaci więcej odsetek od

pożyczonych pieniędzy aniżeli uzyskuje w gospodarstwie. W tej sytuacji gospodarstwo nadal może być rentowne, jednak traci pieniądze z tytułu pożyczania kapitału i w konsekwencji obniża swój potencjał.

Wysoki wskaźnik rentowności kapitału własnego może także wskazywać na relatywnie małą bazę kapitałową lub wysokie wsparcie gospodarstwa kapitałem z zewnątrz. Niski wskaźnik może z kolei wskazywać na bardziej konserwatywne prowadzenie gospodarstwa, charakteryzujące się wysokim udziałem kapitału własnego.

Wskaźniki produktywności i efektywności finansowej

Wskaźnik produktywności aktywów określa jak efektywnie zostały wykorzystane aktywa gospodarstwa rolnego w procesie tworzenia produkcji. Wyższa wartość wskaźnika oznacza, że aktywa są bardziej efektywnie zastosowane do wytwarzania dochodu. Z kolei, gdy wartość jego jest niska to oznacza, że sposób wykorzystania aktywów powinien zostać przeanalizowany. Być może istnieje wówczas potrzeba i możliwość sprzedaży niektórych składników majątku (restrukturyzacja zasobów). W związku z tym podstawowym zadaniem stojącym przed producentami rolnymi jest usilne dążenie do bardziej pełnego wykorzystania aktywów i poszukiwanie bardziej ekonomicznych sposobów zarządzania aktywami. Oczywiście, standardowa wielkość tego wskaźnika jest uzależniona od typu gospodarstwa rolnego.

Wskaźnik udziału dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego w wartości produkcji gospodarstwa oznacza wielkość nadwyżki ekonomicznej (mierzonej wartością dochodu) uzyskiwanej z jednostki wartości produkcji gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Standardowa wielkość tego parametru różni się znacznie między poszczególnymi typami gospodarstw rolnych i różnymi systemami produkcji. Wartość tego wskaźnika, nazywanego także marżą dochodu, bywa z reguły wyższa w gospodarstwach realizujących pracochłonne działalności np. warzywa, owoce miękkie, tytoń.